

Kategoria: Zarządzanie Przestrzenią

Opublikowano: czwartek, 02, kwiecień 2026 08:01

Joanna Gryboś-Chechelska

Odśloni: 162

Związek Powiatów Polskich wyraził stanowczy sprzeciw wobec postulatu wprowadzenia zmian w art. 40 ustawy o drogach publicznych poprzez uchylenie ust. 6d tego artykułu, co umożliwiłoby stosowanie art. 155 Kodeksu postępowania administracyjnego w odniesieniu do ostatecznych decyzji administracyjnych zezwalających na zajęcie pasa drogowego dla dróg, których zarządcą jest jednostka samorządu terytorialnego, w zakresie wysokości opłaty za to zajęcie względem obiektów i urządzeń infrastruktury telekomunikacyjnej.

Historyczne ustalenia i kompromis z 2019 roku

Związek Powiatów Polskich zwraca uwagę, że nowelizacja ustawy o drogach publicznych z 2019 r., która wprowadziła regulacje znacząco obniżające ustawowo określone maksymalne wysokości stawek opłat za zajęcie 1 m² pasa drogowego w celu umieszczenia obiektów i urządzeń infrastruktury telekomunikacyjnej – z 10 zł do 0,20 zł za jeden dzień oraz z 200 zł do 20 zł za rok – była klarownym wynikiem uzgodnień strony rządowej oraz samorządowej, zapadłych w ramach prac Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego nad nowelizacją tzw. „megaustawy” w 2019 roku.

Treść kompromisu

Wedle tychże ustaleń obniżone stawki opłat miały jednoznacznie i bezspornie znajdować zastosowanie wyłącznie względem nowych inwestycji telekomunikacyjnych, tj. nowych decyzji zezwalających na zajęcie pasa drogowego. Z kolei ostateczne decyzje wydane przed wejściem w życie nowelizacji miały natomiast pozostawać nienaruszone, co oznacza, że zmiana uchwał w zakresie stawek opłat nie może wywoływać skutków prawnych w odniesieniu do wysokości opłat ustalonych w tych decyzjach.

Potwierdzenie ze strony Ministerstwa Cyfryzacji

Stanowisko to zostało wyrażone wprost chociażby przez ówczesną Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Cyfryzacji, która podczas posiedzeń Komisji Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii w czerwcu i lipcu 2019 r. bezsprzecznie wskazywała, że zaproponowane rozwiązanie jest wynikiem kompromisu zawartego z przedstawicielami JST.

Kompromis zakładał zrozumienie samorządów względem potrzeb tworzenia atrakcyjnego środowiska inwestycyjnego dla nowej infrastruktury telekomunikacyjnej, jednakże pod warunkiem jednoczesnego zachowania przez nie dotychczasowych przychodów pochodzących z tytułu decyzji już wydanych.

Wprowadzenie art. 40 ust. 6d w 2022 roku

Dodatkowym potwierdzeniem trwałości tego porozumienia oraz rzeczywistej intencji prawodawcy jest wprowadzony na początku 2022 r. przepis art. 40 ust. 6d ustawy o drogach publicznych, który wprost wyłączył stosowanie art. 155 Kodeksu postępowania administracyjnego do decyzji dotyczących zajęcia pasa drogowego dla dróg, których zarządcą jest jednostka samorządu terytorialnego, w zakresie wysokości opłaty za to zajęcie, jeżeli takowe dotyczą obiektów i urządzeń infrastruktury telekomunikacyjnej.

Organizacja wskazuje, że wspomniana zmiana stanowiła umocnienie wyrazu celu prawodawcy w reakcji na procedowane w tamtym czasie przed sądami administracyjnymi postępowania w przedmiocie zmiany decyzji w zakresie wysokości opłaty za zajęcie pasa drogowego, które często kończyły się wydaniem

rozstrzygnięć niekorzystnych dla JST.

Wymiar finansowy proponowanej zmiany

Związek podkreśla, że niezwykle istotne znaczenie ma wymiar finansowy proponowanej zmiany. Przeprowadzona jeszcze w 2021 r. przez Biuro Związku Powiatów Polskich ankieta wykazała alarmujące dane:

- W przypadku 24 spośród 88 powiatów (tyle udzieliło odpowiedzi), które procedowały wówczas kwestię modyfikacji decyzji ustalających wysokość opłat, zmiana takowych skutkowałaby ubytkami w budżecie na poziomie ponad 34 milionów złotych rocznie.
- 55 powiatów wskazało, że w przypadku potencjalnego objęcia zmianą wszystkich dotychczas niewzruszonych decyzji, łączny ubytek finansowy sięgnąłby w tych jednostkach około 240 milionów złotych rocznie.

Konsekwencje dla infrastruktury drogowej

Środki te zasilają budżety jednostek samorządu terytorialnego i są bezpośrednio powiązane z finansowaniem utrzymania oraz remontów dróg publicznych. Ich utrata prowadziłyby zatem do realnego ograniczenia możliwości inwestycyjnych powiatowych zarządców dróg, co przełożyłoby się bezpośrednio na stan infrastruktury drogowej będącej w ich zarządzie.

Nie zgodność z Konstytucją RP

Skala przedstawionych ubytków finansowych nabiera szczególnego znaczenia w świetle konstytucyjnych gwarancji samodzielności jednostek samorządu terytorialnego.

Art. 167 Konstytucji RP

Zgodnie z art. 167 ust. 1 Konstytucji RP jednostkom samorządu terytorialnego zapewnia się udział w dochodach publicznych odpowiednio do przypadających im zadań, zaś ust. 4 tego artykułu wprost stanowi, że zmiany w zakresie zadań i kompetencji jednostek samorządu terytorialnego następują wraz z odpowiednimi zmianami w podziale dochodów publicznych.

Naruszenie zasady adekwatności finansowania

Tymczasem proponowane uchycenie art. 40 ust. 6d ustawy o drogach publicznych prowadziłyby do drastycznego uszczuplenia dochodów własnych powiatów bez jakiegokolwiek mechanizmu kompensacyjnego przy jednoczesnym zachowaniu dotychczasowego zakresu powierzonych im zadań, których realizacja w dużej mierze jest bezpośrednio finansowana z wpływów pochodzących z opłat za zajęcie pasa drogowego.

Byłoby to zatem działanie sprzeczne z konstytucyjną zasadą adekwatności finansowania, a także naruszające istotę art. 165 ust. 2 Konstytucji RP, czyli zasadę samodzielności jednostek samorządu terytorialnego.

Stanowisko Związku Powiatów Polskich

Postulat uchylecia art. 40 ust. 6d ustawy o drogach publicznych i jednoczesnego otwarcia operatorom telekomunikacyjnym drogi do wzruszania ostatecznych decyzji administracyjnych w trybie art. 155 Kodeksu postępowania administracyjnego pozostaje w oczywistej sprzeczności z opisany konsensusem, który legł u podstaw reformy z 2019 r., i stanowiłby jednostronne zerwanie kompromisu zawartego ze stroną samorządową.

Związek Powiatów Polskich stoi na stanowisku, że decyzje wydane zgodnie z przepisami obowiązującymi w dacie ich wydania - w tym zgodnie z ówczesnymi uchwałami właściwych organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego określającymi stawki opłat - powinny pozostawać trwałe i niezmiennie.

Uprzywilejowana pozycja infrastruktury telekomunikacyjnej

Organizacja podkreśla, że bezsprzecznie należy stwierdzić, iż infrastruktura telekomunikacyjna korzysta z uprzywilejowanej pozycji prawnej, jakiej nie posiada żaden inny rodzaj infrastruktury obcej lokalizowanej w pasie drogowym dróg publicznych.

Fakt, iż operator zdecydował się w określonym momencie dokonać danego przedsięwzięcia przy wówczas obowiązujących stawkach, oznacza, że najwyraźniej taka inwestycja w dalszym ciągu była dla niego rentowna.

Deklaracja gotowości do współpracy

Mając na uwadze powyższe, Związek Powiatów Polskich zdecydowanie sprzeciwia się uchwaleniu regulacji prawnych, które pozwalałyby na zmianę ostatecznych decyzji administracyjnych zezwalających na zajęcie pasa drogowego w zakresie wysokości opłaty za to zajęcie w stosunku do infrastruktury telekomunikacyjnej i jednoczesnym umożliwieniu stosowania art. 155 Kodeksu postępowania administracyjnego do decyzji administracyjnej dotyczącej zajęcia pasa drogowego w zakresie ustanowionej w tej decyzji wysokości opłaty, jeżeli takowa dotyczy obiektów i urządzeń infrastruktury telekomunikacyjnej.

Organizacja deklaruje przy tym gotowość do merytorycznego wsparcia Ministerstwa w dalszych pracach nad tą sprawą, w tym do udziału w konsultacjach i ewentualnych spotkaniach roboczych.